

Bulletin advokacie

Bulletin advokacie je stavovský odborný časopis, vydávaný Českou advokátní komorou, zapsaný do Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik ČR, a je držitelem prestižního ocenění Právnícký časopis ČR pro rok 2014, 2015 a 2016.

Z Bulletinu advokacie online vám přinášíme: Dopady stanoviska Nejvyššího soudu k dokumentům v elektronické podobě a praktická doporučení pro advokáty (1. díl)

autor: **Mgr. Jan Podaný**

Po více než dvou letech příprav bylo schváleno a publikováno stanovisko pléna Nejvyššího soudu k podáním činěným v elektronické podobě a k doručování elektronicky vyhotovených písemností soudem, prováděnému prostřednictvím veřejné datové sítě (Plsn 1/2015, původně připravované jako stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Cpjn 203/2014, nyní publikované pod č. 1/2017 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek). Vzhledem k tomu, že stanovisko má řadu pozitiv a řadu negativ, rád bych se zaměřil na dopady přijatých závěrů do běžné praxe a na doporučení pro podatele (zejména advokáty), jak se případným problémům vyhnout.

Co je písemnost a co je listina?

Nejvyšší soud dospěl hned v úvodu k závěru, že: „V občanském soudním řízení lze učinit podání mimo jiné i písemně, tj. v listinné podobě, v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem (§ 42 odst. 1 o. s. ř.). Totéž obdobně platí v trestním řízení pro podání stran nebo jiných subjektů, které mají obdobné postavení jako strany (§ 59 odst. 1 tr. řádu).“

S tímto závěrem se ztotožňuji. Jinými slovy, „písemností“ je míněn jakýkoli text graficky zachycený posloupností znaků (písmen a čísel). Dávno již nemusí jít jen o text psaný rukou (rukopis), ani o text psaný nebo tištěný na papíru. Uvedená „písemnost“, tedy písemná „forma“ dokumentu, může mít dvojí „podobu“: jak listinnou „podobu“ (na hmotném substrátu, typicky na papíru), tak elektronickou „podobu“ (v elektronickém dokumentu, typicky datovém souboru určitého technického formátu, např. PDF). To ostatně platí i pro hmotněprávní jednání (úkony).

Tímto způsobem s uvedenými pojmy pracuje již řada „moderních“ předpisů (nejen § 42 o. s. ř. ve znění od 1. 7. 2008, ale i § 3026 odst. 1 o. z. a další), byť na základě dřívější nejasné terminologie stále můžeme objevit úpravu, podle které se úkon činí „písemně, nebo elektronicky“ (viz např. stanoviskem dotčený § 59 t. ř., ale paradoxně i bod 5 stanoviska). Praktický rozměr dostane toto rozlišování např. v situaci, kdy někdo učiní podání formou audio nebo videonahrávky. Tato podoba podání je jistě elektronická (např. soubor ve formátu MP3, MP4 apod.), ale není písemná. Je, nebo není přípustná? Stanovisko správně říká, že není přípustná.

Uvedená terminologie souvisí též s chápáním pojmu „listina“, který přirozeně evokuje představu o výlučně listinné podobě (na papíru). Historicky se ale tento termín váže spíše k obsahu písemnosti než k její podobě. Listinou se tradičně rozumí písemné právní jednání („právní písemnost“), na rozdíl od jiných písemností, které s právem nemají nic společného (např. osobní dopis či báseň). Otázky pak

navozují situace, kdy zákon hovoří o listině a už nehovoří o jejích dvou podobách (např. u směnek nebo u dispozic s nemovitostmi do 31. 12. 2013).

Znamená to, že zákon elektronickou podobu téhož právního jednání („listiny“) neumožňuje, resp. neumožňoval?

Patrně nikoli. Běžně se např. v procesním právu setkáváme s rozlišováním soukromých a veřejných „listin“, aniž bychom se omezovali na jejich „listinnou podobu“. Elektronickou podobu nicméně může vyloučit povaha jednání (např. u směnky či rukou psané závěti).

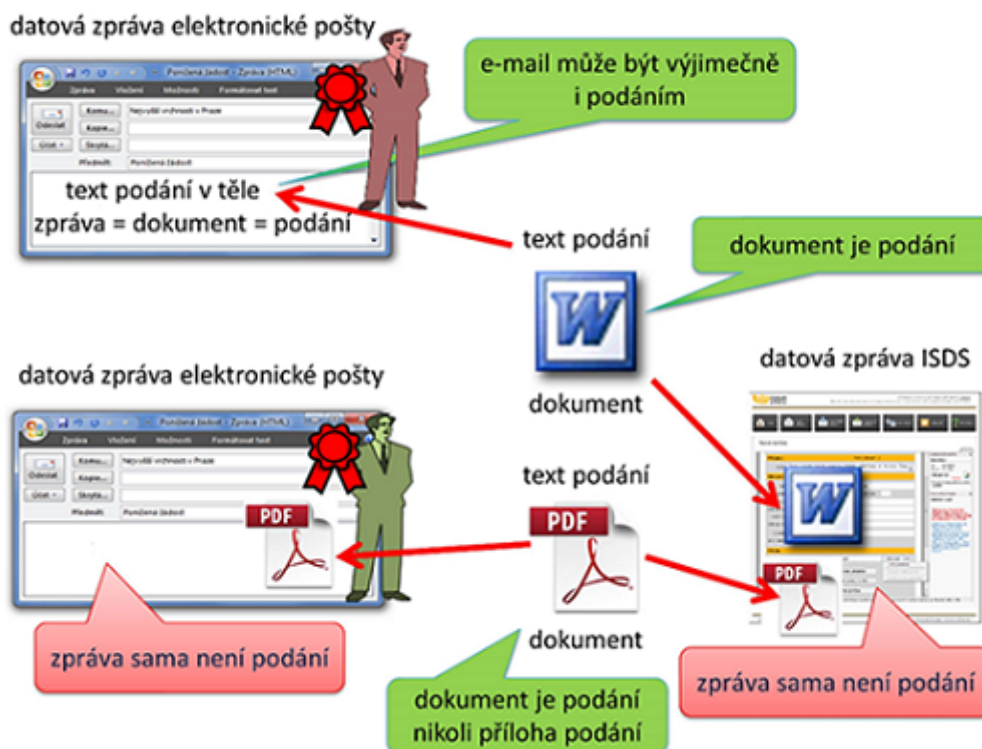
Pro praxi ve světě rychle se rozmáhajících elektronických dokumentů (procesních či hmotněprávních úkonů) by bylo žádoucí nalézt vhodné krátké jazykové vyjádření pro listinnou podobu písemnosti a pro elektronickou podobu písemnosti, resp. nalézt více technologicky neutrální pojem pro právní písemnost, ledaže bude dosud používaná „listina“ skutečně vnímána bez vazby na konkrétní (listinnou) podobu („na papíru“).

Lze jen doufat, že v tomto smyslu se terminologie i na straně zákonodárce postupně ustálí a právní předpisy i jejich výklad již zůstanou jednotné.

Co je podání a jak je technicky správně učinit?

Nejvyšší soud dále uzavřel, že: *„Podáním učiněným v elektronické podobě se rozumí dokument ve formě datové zprávy, v němž účastník projevil vůli směřující k uplatnění procesních práv, ke splnění procesních povinností nebo k jiným procesním následkům, jež jsou spojeny s tímto projevem vůle, popřípadě část takového dokumentu, v níž je obsažen účastníkův projev vůle.“*

Tento závěr považuji také za správný a žádoucí, není ovšem zcela konzistentní s tím, co stanovisko uvádí dále. O tom ale později. Výhrady lze uplatnit k použité terminologii - „dokument ve formě datové zprávy“ namísto podstatně vhodnějšího a „modernějšího“ termínu „dokument“, resp. „dokument v elektronické podobě“ nebo „elektronický dokument“. Problematický je i dovětek „popřípadě část takového dokumentu, v níž je (...)“. To pak v praxi stále vyvolává řadu nejasností. Co tedy je ten „dokument ve formě datové zprávy“? Je to tento jeden elektronický dokument – soubor (ať už je přílohou nějaké zprávy, nebo ne), nebo je to elektronický dokument pouze, je-li vložený v nějaké zprávě (jako příloha)? Nebo je to dokonce celá zpráva s jedním vloženým elektronickým dokumentem, popř. dokonce s více vloženými dokumenty, z nichž jeden je „ten“ hlavní?

Snímek 1 - Mělo by samozřejmě jít jen o elektronický dokument bez ohledu na to, zda je či byl vložen v nějaké datové zprávě.

Celý článek čtěte [ZDE](#).

Bulletin advokacie, Bulletin advokacie online
Česká advokátní komora

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Recenze publikace: Chalupa, R. Zákon směnečný a šekový – komentář směnečné části. Zákon o mezinárodním právu soukromém – komentář směnečné části. Praha: Leges, 2021, 646 s.](#)
- [Recenzia](#)
- [Budoucnost je v technologiích i udržitelnosti](#)
- [Anotační recenze: Vyvlastnění a vyvlastňovací řízení](#)
- [Věznice jsou přeplněné a věznění příliš drahé. Knihou Tresty budoucnosti chce INFO.CZ otevřít diskuzi o změnách](#)
- [Recenze na knihu: Zdeňková, V., Seidlová, M., Čornejová, H., Peterová H.: Jak správně vytvářet a využívat FKSP: Jak postupovat při poskytování příspěvku na stravování.](#)
- [Recenze na knihu: Zuzana Strnadová: Co by měl vědět příjemce dotace. 1.vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2019, ISBN: 978-80-247-3076-9](#)
- [Ondřej Chmela: Zrušení poplatku za podnět k ÚOHS lze považovat za správné](#)
- [Anotační recenze: Koudelka, Z., Průcha, P., Zwyrtek Hamplová, J.: Zákon o obcích \(obecní](#)

zřízení) – Komentář. Praha: Leges, 2019, 480s

- Pražské finále osmého ročníku konferencí Soukromé právo
- Recenze: Jakub Tomšej a kolektiv – Zaměstnávání cizinců v České republice